

Kraftsamling

Program för Sveriges ordförandeskap
i Nordiska ministerrådet 2008

Kraftsamling

Program för Sveriges ordförandeskap i
Nordiska ministerrådet 2008

ANP 2007: 729

© Nordiska ministerrådet, Köpenhamn 2007

ISBN 978-92-893-1514-2

Design: Kjell Olsson

Upplaga: 5 000 exemplar

Tryck: Scanprint A/S, Århus 2007

Tryckt på miljövänligt papper som uppfyller kraven i
den nordiska miljömärkningen.

Publikationen kan beställas på www.norden.org/order

Fler publikationer på www.norden.org/publikationer

Printed in Denmark

Nordiska ministerrådet

Store Strandstræde 18

1255 Köpenhamn K

Telefon (+45) 3396 0400

Fax (+45) 3311 1870

Nordiska rådet

Store Strandstræde 18

1255 Köpenhamn K

Telefon (+45) 3396 0200

Fax (+45) 3396 0202

www.norden.org

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt de självstyrande områdena Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och är en viktig partner i europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet vill styrka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Innehåll

- 7 Förord
- 8 Norden kraftsamlar
- 13 Konkurrenskraft
- 17 Klimat
- 21 Kreativitet
- 25 Koordinering

Förord

Vi i de nordiska länderna har mycket att vara stolta över. Här finns ett ekonomiskt välstånd och en välfärdsmodell som i många delar tjänat oss väl. Här finns god jordmån för innovationer, forskning och företagande. De människor som lever i vår del av världen äger därtill både demokrati och mänskliga fri- och rättigheter samt en långt framskriden jämställdhet.

Vi delar nu inte bara mycket att vara stolta över, utan har också flera gemensamma framtidsutmaningar att möta. År 2008 är det Sveriges tur att vara ordförande i Nordiska ministerrådet. Vi vill använda detta år till att kraftsamla kring våra gemensamma utmaningar och områden där vi tror att våra nordiska länder vinner särskilt på samverkan. Det handlar om att stärka Nordens samlade konkurrenskraft i en globaliserad värld och att med gemensamma ansträngningar bryta utanförskapet på arbetsmarknaden i våra länder. Det handlar om ökad samverkan för att finna gemensamma svar på klimatfrågan och samarbete inom forskning samt kultur. Sist men inte minst handlar det om att vässa och fokusera det nordiska samarbetet.

Att samverka med sina grannar, knyta kontakter och utbyta information är en god nordisk tradition. Det täta och folkligt förankrade nordiska samarbetet är och har länge varit en styrka för våra länder då vi enskilt eller som region agerar på europeiskt eller globalt plan. Vi ser fram emot att under 2008 tillsammans med våra nordiska grannländer fortsätta arbetet för ett effektivt och målinriktat nordiskt samarbete. Historiskt har det visat sig att vi har lyckats bemästra många gemensamma problem och nå framgång när vi verkat tillsammans. Vi är övertygade om att ett fortsatt starkt nordiskt samarbete är till gagn för våra länder, dess invånare och vår omvärld.

FREDRIK REINFELDT

Norden kraftsamlar

Tillväxten i Norden är högre än i många jämförbara regioner i världen, arbetslösheten ligger på en låg nivå jämfört med övriga Europa och de offentliga finanserna är starka. De nordiska länderna intar topp-placeringar i många internationella mätningar av framgång på flera viktiga samhällsområden – investeringsklimat, informations-teknologi, forskning och utbildning och mycket annat. Tillsammans med en stark samhörighetskänsla mellan våra länder utgör dessa grundförutsättningar en gynnsam utgångspunkt när vi gemensamt ska möta de stora utmaningar våra samhällen står inför.

En allt hårdare global konkurrens gör att vi måste stärka vår konkurrenskraft för att bibehålla och utveckla det välstånd som våra länder byggt upp. Klimatförändringarna visar på behovet av att miljöanpassa våra samhällen. Vi vill också ha möjlighet att behålla våra särdrag och på samma gång vara öppna för influenser utifrån. De nordiska statsministrarna enades på sitt möte i juni 2007 om riktlinjer för ett fördjupat nordiskt samarbete om globaliseringsfrågor. Sverige avser att under sitt ordförandeskap ta konkreta initiativ inom detta område.

Det ligger i Nordens intresse att utveckla Östersjösamarbetet, bland annat kring frågor som rör konkurrenskraft och miljö. Det gäller både inom EU, i förhållandet EU – Ryssland och särskilt i det nordisk-baltiska samarbetet mellan de åtta EU/EES-länderna. Därigenom bygger vi upp en effektiv plattform för att möta de globala utmaningarna. Det är också viktigt att bygga vidare på det samarbete som Nordiska ministerrådet etablerat med nordvästra Ryssland och vårt övriga närområde.

Nordiskt samarbete för att bryta det utanförskap som grupper och enskilda personer upplever när det gäller möjligheter till medborgerlig delaktighet, utbildning, bostad och inte minst jobb kommer att betonas under det svenska ordförandeskapet. Arbetet för att uppnå ett samhälle där män och kvinnor har samma möjligheter i yrkes- och

privatlivet har hög prioritet i samtliga nordiska länder. Det är därför naturligt att fortsätta arbetet med att integrera ett jämställdhetsperspektiv i det nordiska samarbetet. Barn- och ungdomsperspektivet är ett annat grundläggande element.

Prioriteringar

Programmet är tematiskt indelat i fyra avsnitt som rubriceras Konkurrenskraft, Klimat, Kreativitet och Koordinering. Under dessa fyra rubriker samlas övergripande målsättningar och aktiviteter. I sektorprogrammen ges en närmare beskrivning av särskilda prioriteringar inom respektive ministerråds ansvarsområde.

Konkurrenskraft

En målsättning under det svenska ordförandeskapet är att stärka våra länders position i en hårdnande internationell konkurrens. Statsministrarnas initiativ om ett fördjupat nordiskt samarbete i globaliseringsfrågor ska följas upp. Insatser görs för att profilera Norden som region. Samarbete inom till exempel tillämpad forskning och småskalig produktion ska främjas. Att undanröja gränshinder mellan Nordens länder är en högt prioriterad uppgift för det nordiska samarbetet. Inom utbildningsområdet ska samarbeten som leder till en högre utbildningskvalitet stödjas.

Klimat

De klimatförändringar som uppmärksammats under senare tid visar på behovet av att bygga upp ett hållbart samhälle. Norden har goda möjligheter att vara en föregångsregion i klimatarbetet. Under 2008 står klimatfrågor och gemensamma nordiska förberedelser och initiativ för en internationell klimatöverenskommelse 2009 i fokus. Nordiskt samarbete för att understödja klimatåtgärder i utvecklingsländerna och tillväxtekonomierna främjas.

Kreativitet

Utbytet inom områdena utbildning, forskning och kultur är en central del av det nordiska samarbetet. Entreprenörskap och kreativa forskningsmiljöer kommer att uppmuntras och stödjas. Inom flera kulturella fält, till exempel film, design, musik och barnkultur, har de

nordiska länderna ett världsrykte. Främjande av barns och ungdomars kreativitet är en viktig uppgift för skolan och här finns mycket att vinna på ett utökat nordiskt erfarenhetsutbyte.

Koordinering

Ett väl fungerande nordiskt samarbete förutsätter en nära koppling till det europeiska samarbetet. Nordiska ministerrådet har också mycket att vinna på att utveckla samarbetet med regionala aktörer, såsom Barentsrådet, Östersjöstaternas råd och Arktiska rådet, och att tydliggöra den inbördes ansvarsfördelningen. Nordiska ministerrådets roll i ett förnyat Östersjösamarbete kommer att belysas. Under 2008 kommer nya riktlinjer att beslutas för Nordiska ministerrådets samarbete med nordvästra Ryssland och de baltiska länderna. Ett nytt samarbetsprogram för insatserna i Arktis 2009–2012 kommer att antas.

Det finns även ett stort behov av koordinering mellan nordiska och nationella institutioner och fördjupat samarbete mellan ländernas nationella myndigheter.

Under det svenska ordförandeskapet fortsätter vi också att arbeta med frågor som tidigare ordförandeskap påbörjat. Det är av central betydelse att reformerings- och moderniseringsprocessen inom det nordiska samarbetet fortsätter, inte minst vad gäller Nordiska ministerrådets institutioner och andra organ. Arbetet med att genomföra jämställdhetsintegrering i Nordiska ministerrådet fullföljs, likaså handlingsplanen Design för Alla, som syftar till att göra samhället mer tillgängligt för funktionshindrade. Under 2008 ska dessutom den nordiska strategin för hållbar utveckling revideras.

Sverige strävar under sitt ordförandeskap efter att ha en löpande dialog med parlamentarikerna i Nordiska rådet och med rådets finländska ordförandeskap 2008.

Det nordiska samarbetet hämtar mycket av sin styrka i en bred folklig förankring och vilar på en gemensam tradition av ett öppet och demokratiskt samhälle. Samarbetet mellan Nordiska ministerrådet och frivilligorganisationerna, inte minst Norden-föreningarna, är därför av stor betydelse.

**Mer om det svenska ordförandeskapet finns att läsa på webbadressen:
www.Norden2008.se**

Konkurrenskraft

Globaliseringen av världsekonomin sker i allt snabbare takt och dess konsekvenser blir allt tydligare. Norden har goda förutsättningar att möta globaliseringen, men vi behöver fördjupa vårt samarbete och ta till vara vår regions fördelar.

Sverige vill under sitt ordförandeskap arbeta för att förverkliga det initiativ till fördjupat samarbete i globaliseringsfrågor som de nordiska statsministrarna tog i juni 2007. Företrädare för de nordiska ländernas regeringar, företag, universitets- och forskarvärlden samt föreningsliv bjuds under våren 2008 in till ett toppmöte för att diskutera globaliseringens utmaningar för Norden.

Ett viktigt steg i strävan att stärka konkurrenskraften i vår region är att så långt det är möjligt undanröja gränshindren mellan våra länder. Det handlar om hinder som försvårar vardagen för dem som gränspendlar eller som vill arbeta, studera eller av andra skäl bosätta sig i ett annat nordiskt land. Det är lika viktigt att undanröja gränshinder för företag och konsumenterna. Många positiva erfarenheter finns att hämta från arbetet inom SOLVIT-nätverket, som kopplar samman statliga myndigheter och övriga intressenter runt om i Europa i syfte att underlätta för företag och människor som hamnat mellan olika regelsystem.

Tillgången på välutbildad och kompetent arbetskraft är en förutsättning för att våra länder ska kunna hävda sig i den internationella konkurrensen. Nordiskt samarbete kring frågor som rör kvalitet inom utbildningsområdet kommer att uppmärksammas under det svenska ordförandeskapet.

Med tanke på den demografiska utvecklingen behöver andelen av den arbetsföra befolkningen som befinner sig i arbete öka. Bland annat är det viktigt att underlätta för ungdomar och invandrare att etablera sig på arbetsmarknaden. Arbetet med att förhindra utanförskap kommer därför att betonas under 2008.

Kvalitetsfrågor inom yrkesutbildningen och främjande av rörligheten för yrkesutbildade genom samarbete kring erkännandefrågor är områdena kommer att uppmärksammas under det svenska ordförandeskapet.

De nordiska länderna har under årens lopp byggt upp sociala skyddsnät som uppvisar många likheter, men också viktiga skillnader. Nordens väletablerade trygghetsordningar utgör en konkurrensfördel och en styrka i ett globalt perspektiv. Dessa system står dock inför en rad utmaningar, bland annat som en följd av en ökande andel äldre i befolkningen. Under 2007 har en studie gjorts av hur den nordiska välfärdsmodellen faller ut vad gäller arbetskraftsdeltagandet. Studien kommer att följas upp under det svenska ordförandeskapet.

En god arbetskrafts- och kompetensförsörjning inom hela regionen stärker konkurrenskraften. Därför är det viktigt att säkerställa ett strategiskt gränsöverskridande samarbete mellan de nordiska länderna och, där förutsättningar finns, med de baltiska länderna, för att komplettera nationella insatser och skapa möjligheter till väl fungerande och hållbara arbetsmarknadsregioner. Bättre tillgänglighet till arbetsmarknaden, bland annat genom regionförstoring och utökad IT-användning, är avgörande för företags och regioners konkurrenskraft på en global marknad.

Under det svenska ordförandeskapet kommer insatser att göras för att stärka samarbetet mellan Nordiska ministerrådet och gränsregionerna. Den gränsöverskridande statistiken och analysen fördjupas och vidareutvecklas. Gränsregionernas arbete mot gränshinder lyfts fram och tydliggörs samt följs upp.

Forskning och innovation utgör väsentliga element för att förstärka regionens internationella konkurrenskraft. Genom att vidareutveckla det nordiska forsknings- och innovationsrummet stärks Nordens position inom det europeiska forsknings- och innovationsområdet. Under det svenska ordförandeskapet kommer aktiviteter som stärker innovationssystem och kluster att ges hög prioritet.

Pågående studier av nordiskt samarbete på riskkapitalområdet kommer att följas upp.

En fortsatt utveckling av den nordiska elmarknaden är angelägen. Målet är en effektiv, gränslös och hållbar nordisk elmarknad med god konkurrens.

Turism är en växande näringsgren och Norden har mycket att erbjuda för turistande besökare. På vissa utlandsmarknader fordras ett strategiskt samarbete mellan länderna för att öka vår konkurrenskraft.

Det är därför angeläget att stimulera och förstärka samarbetet inom turismsektorn.

Projektet Ny Nordisk Mat syftar till att skapa en positiv utveckling på flera områden som är kopplade till mat såsom gastronomi, turism, regional utveckling och sunda matvanor. Sverige har för avsikt att på olika sätt lyfta fram projektet under 2008.

Att Norden har kommit långt i sina strävanden mot ett jämställt samhälle har också bidragit positivt till de nordiska ländernas ekonomiska utveckling och konkurrenskraft. Jämställdhetsarbetet kommer att ha fortsatt hög prioritet.

ATT GÖRA UNDER 2008

- Följa upp de nordiska statsministrarnas initiativ från juni 2007 om nordiskt samarbete i globaliseringsfrågor
- Arrangera ett första nordiskt globaliseringsforum, med representanter från politik, närings- och föreningsliv
- Följa upp Nordiska investeringsbankens förnyade satsning på Östersjöregionens konkurrenskraft och havsmiljö
- Arrangera ett seminarium om den nordiska elmarknaden
- Verka för ökad samordning/informationsspridning mellan gränsregionerna
- Besluta om ett reviderat regionalpolitiskt samarbetsprogram för perioden 2009–2012
- Främja samarbete mellan nationella nordiska organ med ansvar för turism för att marknadsföra Norden som turistregion
- Arrangera en konferens om entreprenörskap som en drivande kraft i Europa, kring frågor som gränshinder, gränsregionalt samarbete, regelförenkling och turism
- Arrangera seminarier och andra aktiviteter inom ramen för projektet Ny Nordisk Mat
- Arrangera ett seminarium om konkurrenskraftigt företagande på landsbygden

Klimat

De klimatförändringar som blivit allt tydligare under senare tid visar på behovet av att bygga upp ett hållbart samhälle. De nordiska länderna ligger långt framme när det gäller att uppmärksamma och finna lösningar på olika miljöproblem. Sverige kommer under sitt ordförandeskap att fokusera på miljö- och klimatfrågor och på åtgärder som vi i nordiska sammanhang kan vidta för att åstadkomma en positiv utveckling, till exempel genom samarbete för att uppnå EU:s klimatmål. De gemensamma nordiska institutioner som verkar inom miljöområdet, till exempel Nordiska investeringsbanken, NIB och Nordiska miljöfinansieringsbolaget, NEFCO, har en viktig roll i miljöarbetet.

Klimatfrågan är till sin natur global. Nationella eller nordiska åtgärder mot klimatförändringar är långt ifrån tillräckliga. Ett brett och långtgående internationellt samarbete är nödvändigt för att motverka klimatförändringarna. Sverige vill verka för gemensamma nordiska förberedelser och initiativ för att uppnå en internationell klimatöverenskommelse 2009.

Norden har förutsättningar att spela en aktiv roll inför fortsatta internationella klimatåtaganden efter 2012, när Kyotoprotokollet löper ut. Våra länder kan samarbeta för att ta fram effektiva styrmedel och tillsammans bidra till att utveckla tekniska lösningar. Vi kan slutligen skapa en utbredd förståelse för klimatförändringarnas effekter på natur och samhälle.

Det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet sammanfaller med det Internationella Polaråret 2007–2008, förkortat IPY. Polarforskningen är internationell till sin natur och har stor betydelse för förståelsen av de globala klimatsystemen. Sverige avser att under sitt ordförandeskap verka för att främja nordiskt samarbete inom polarforskningen för att fördjupa den nordiska samverkan efter IPY.

Ett hållbart samhälle kräver bland annat att produktion och användning av fossila bränslen minskas. Sverige avser att ta initiativ till att vidareutveckla det nordiska kunskapsutbytet och samarbetet kring skogens och jordbrukets roll för en kostnadseffektiv och ökad produktion av bioenergi.

Klimatförändringarna innebär en anpassning av brukandet av mark. Under det svenska ordförandeskapet kommer initiativ att tas för att utveckla det nordiska samarbetet kring skogsodlingsmaterial och andra jord- och skogsbruksfrågor i ett föränderligt klimat. Under 2008 kommer även frågor som rör kulturmiljön och kulturlandskapet att lyftas fram och bland annat belysas ur ett klimatperspektiv.

Det nordiska energisamarbetet baseras på den nordiska handlingsplanen för åren 2006–2009. Planen fokuserar på tre områden: energimarknader, uthålligt energisystem och Norden i det internationella samarbetet. Inom ramen för handlingsplanen kommer den fortsatta utvecklingen av den nordiska elmarknaden och energisektorns bidrag till minskad miljöpåverkan att ges prioritet, liksom samarbetet kring aktuella EU-frågor. Under 2008 inleds arbetet med att formulera en ny handlingsplan för det nordiska energisamarbetet för perioden 2010–2013. Beslut om denna fattas under 2009.

Det nordiska miljösamarbetet är sedan en lång tid tillbaka baserat på så kallade miljöhandlingsprogram. Det nuvarande löper till och med 2008. Ett nytt nordiskt miljöhandlingsprogram för åren 2009–2012 ska förhandlas fram under det svenska ordförandeskapet.

Sverige vill även lyfta fram hur Norden kan bidra till att stödja utvecklingsländerna i att anpassa sina samhällen till klimatförändringarna och hur dessa länder kan utveckla sina samhällen på ett klimatneutralt sätt.

ATT GÖRA UNDER 2008

- Besluta om ett nytt miljöhandlingsprogram för åren 2009–2012
- Inleda arbetet med att formulera en ny handlingsplan för det nordiska energisamarbetet under perioden 2010–2013
- Arrangera ett seminarium om vindkraft
- Arrangera ett möte mellan institutioner som stödjer polarforskning i de nordiska länderna i syfte att fördjupa nordisk samverkan efter det Internationella Polaråret
- Genomföra en nordisk konferens om klimatfrågor kopplade till frågor om kulturlandskapet och kulturmiljön
- Arrangera en konferens om klimatförändringarnas konsekvenser för skogen

Kreativitet

Kreativitet är kännetecknande för flera av det nordiska samarbetets kärnområden: kultur, utbildning, forskning och innovation, barn- och ungdomsfrågor, etc. Utbildnings- och kulturutbytet mellan Nordens länder spelar en viktig roll för att öka kunskapen om och stärka sammanhållningen mellan våra länder och självstyrande områden. Det nordiska samarbetet inom utbildning, forskning och kultur har genomgått stora förändringar under senare år. Sverige kommer under sitt ordförandeskap att fortsätta driva denna viktiga process för att göra samarbetet ännu mer effektivt och synligt.

På kultur- och medieområdet betonas nordiskt samarbete för att stimulera barns och ungas kreativitet, mediefrågor som rör barn och unga och den kreativa sektorns ekonomiska villkor.

Barns och ungas rätt att vara fullt delaktiga i kulturlivet, till yttrandefrihet och till att själva få skapa, stadgas i FN:s konvention om barnets rättigheter och är en av prioriteringarna i den nordiska strategin för barn och unga. Många skolor i Norden arbetar med att göra skapande arbete till en integrerad del i lärandet och det finns ett stort intresse i Norden för dessa frågor.

En stor del av barns och ungas skapande och kreativa uttryck äger rum på fritiden, med hjälp av nya medier och digital teknik och utan närvaro av vuxna. Utmaningen ligger i att respektera barns rätt till skapande och till yttrande- och informationsfrihet och samtidigt skydda mot information och material som kan vara skadlig. Det finns ett stort värde i att öka det nordiska erfarenhetsutbytet inom detta område.

Den kreativa sektorns betydelse för bland annat tillväxt och sysselsättning diskuteras just nu både nationellt i de nordiska länderna och inom EU. De nordiska länderna skulle kunna samarbeta mer kring dessa frågor, inte minst mot bakgrund av det fördjupade nordiska samarbetet i globaliseringsfrågor. Sverige vill uppmuntra nordiskt samarbete kring olika aspekter av den kreativa sektorns

ekonomiska villkor. Ett tema som kommer att belysas är kultursektorns framtida finansiering.

Jämställdhet i utbildningen är en fråga som är av stor betydelse. När det gäller skolresultat och utbildningsframgång är det karakteristiskt för alla de nordiska länderna att pojkarna underpresterar och att könskillnaderna verkar ha ökat långsiktigt. Samtidigt som kvinnor är välutbildade för sitt arbete kan de ha svårare än män att hävda sig på arbetsmarknaden. Denna fråga kommer att belysas under 2008.

Satsningar på entreprenörskap är viktiga för att få fler företagare och för att företag ska vilja och kunna växa. Att skapa ett intresse för entreprenörskap hos skolelever och bygga upp kunskap om dessa frågor hos fler unga är ett sätt att uppnå detta. Nordiskt erfarenhetsutbyte kring entreprenörskap i skolutbildningen och möjligheter till samarbete kommer att belysas under det svenska ordförandeskapet.

Norden präglas av både språklig mångfald och språklig gemenskap. Huvudprincipen att kommunikationen inom det officiella nordiska samarbetet huvudsakligen sker på de skandinaviska språken är viktig att slå vakt om, samtidigt som finskan och isländskan har och ska ha en stark ställning. Det nordiska samarbetet har också bidragit till att främja de mindre nordiska språken genom olika program och satsningar. Den språkdeklaration som de nordiska utbildningsministrarna antog 2006 utgör grunden för en samlad, långsiktig och effektiv språkpolitisk insats. Under 2008 kommer nordiska språkfrågor att uppmärksammas på olika sätt.

ATT GÖRA UNDER 2008

- Anordna en konferens om kultur i skolan
- Nordiskt erfarenhetsutbyte kring entreprenörskap inom utbildningsområdet
- Arrangera ett nordiskt seminarium om kön, utbildningsframgång och arbetsmarknad ur ett livslångt lärande-perspektiv
- Arrangera en konferens om ungas mediekonsumtion och medievanor
- Följa upp utbildningsministrarnas beslut om en nordisk språkdeklaration

Koordinering

De nordiska länderna har sinsemellan valt olika vägar när det gäller förhållandet till EU och det europeiska samarbetet i stort. Norden, med undantag för Färöarna och Grönland, omfattas av EU/EES och därmed också den europeiska inre marknaden. Beslut som tas i EU påverkar nordbornas liv och vardag. Att se det nordiska samarbetets roll och möjligheter i ett bredare europeiskt perspektiv är därför både en nödvändighet och en självklarhet. Sverige vill under sitt ordförandeskap utveckla Nordiska ministerrådets anpassning till och koordinering med ländernas EU-arbete. På vissa områden har vi anledning att göra detta även i ett nordisk-baltiskt perspektiv. Många av de frågor som präglar Sveriges ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2008 kommer att aktualiseras i samband med ordförandeskapet i EU hösten 2009.

Utvecklingen i Arktis får effekter runt om i hela världen, inte minst i övriga Europa. Alla nordiska länder är så kallade arktiska stater. Med utgångspunkt i det nordiska samarbetet har vi goda möjligheter att tydligare lyfta fram arktiska frågor bland annat i EU.

Idag finns en rad multilaterala regionala samarbetsformer i vår del av Europa. Det är viktigt att finna lämpliga former för samverkan och ansvarsfördelning för att uppnå största möjliga effektivitet i ländernas insatser och undvika dubbelarbete. Förutom att vara ordförande i Nordiska ministerrådet är Sverige också 2008 ordförande för de nordiska möten som sker på stats- och utrikesministernivå (N5). Estland är ordförande för motsvarande möten i nordisk-baltisk krets (NB8). Sverige sätter stort värde på samarbetet som sker i N5 och NB8. Det pågår även ett livaktigt NB8-samarbete inom andra politik-

områden både på minister- och tjänstemannanivå, vilket är till nytta för alla våra länder.

Västnordens särskilda geografiska förutsättningar kräver ett väl fungerande samarbete inom bland annat näringslivsområdet. Kontakter och nätverk med nordatlantiska parter utanför Norden bör uppmuntras.

I och med EU:s utvidgning, avvecklingen av övergångsregler på olika områden och näringslivets satsningar, har det nordiska samarbetet med Estland, Lettland och Litauen gått in i en ny fas med allt närmare samverkan på ett antal strategiska områden. Nordiska ministerrådets samarbete med nordvästra Ryssland är brett och utgör en väsentlig del av ministerrådets verksamhet och samlade budget. Sedan några år tillbaka är Nordiska ministerrådet också engagerat i att stödja verksamheten vid det vitryska exiluniversitetet ЕНУ i Vilnius. Nya handlingsprogram för samarbetet med de baltiska länderna respektive nordvästra Ryssland från och med 2009 ska beslutas under 2008.

Under 2008 kommer verksamheten vid Nordiska ministerrådets kontor i de baltiska länderna och Ryssland att utvärderas och beslut om kontorens verksamhet från och med 2009 att fattas.

När EU- och EES-rättsakter genomförs i de nordiska ländernas nationella rättsordningar är det angeläget att detta sker på ett sätt som både skapar och vidmakthåller nordisk rättslikhet. I detta syfte bedrivs sedan flera år ett effektivt lagstiftningssamarbete mellan främst de nordiska ländernas justitiedepartement. Detta samarbete ska ytterligare främjas och spridas under det svenska ordförandeskapet. Även samordning och informationsutbyte under förhandlingsarbetet ska främjas.

Tillsammans med Europarådet, där Sverige är ordförande under maj till november 2008, görs insatser för att stärka barns rättigheter. Sverige vill också under sina parallella ordförandeskap i Nordiska ministerrådet och Europarådet utveckla samarbetet kring såväl jämställdhet som handikappfrågor mellan de bägge organisationerna.

Östersjöstaternas råd (CBSS) beslutade i juni 2007, vid utrikesministermötet i Malmö, att reformera organisationen. Utrikesministrarna välkomnade också en särskild EU-strategi för Östersjöregionen. Det är viktigt att arbetet med en Östersjöstrategi harmoniseras med Nordiska ministerrådets strategiska prioriteringar. Bland annat är Östersjöns miljö värt att uppmärksamma i detta sammanhang.

Med anledning av det pågående arbetet med EU-regler om marknads-kontroll görs en satsning på samordning inom Norden av metodik och insatser. EU:s nya maskindirektiv innebär att över 600 europeiska standarder måste ses över. Det finns ett gemensamt nordiskt synsätt i dessa frågor. Genom att bland annat samordna insatserna och dela på arbetsbördan ökar de nordiska ländernas möjligheter att få genomslag för sin synpunkter. Det finns på liknade sätt ett mycket betydelsefullt nordiskt samarbete kring standardisering och produktsäkerhet inom området konsumentprodukter.

Sverige vill också under sitt ordförandeskap uppmärksamma de internationella finansiella institutionernas roll. Många av dessa institutioner är viktiga aktörer i Östersjöregionen och dess närområde och de förfogar över betydande kapitalresurser. Sverige kommer under sitt ordförandeskap att verka för genomförandet av en strategi för hur de nordiska länderna kan få ökat genomslag för nordiska intressen i de multilaterala finansiella institutionerna. Målet är att främja framför allt tillväxt och sysselsättning, som är förenliga med hållbar utveckling i Östersjöområdet och dess grannländer.

Det finns också ett stort behov av att främja samordning mellan de nordiska institutionerna och de enskilda nordiska ländernas myndigheter och institutioner. På liknande sätt bör samarbetet mellan nationella myndigheter i de nordiska länderna förbättras. Det är bland annat viktigt att medborgarna är medvetna om vilka rättigheter och skyldigheter som finns vid arbete eller längre vistelse i ett nordiskt grannland. Ett steg i denna process är etableringen av en nordisk socialförsäkringsportal. Arbetet beräknas vara klart i juni 2008.

Inom justitiesektorn är det en högt prioriterad fråga att förenkla och effektivisera de befintliga samarbetsformerna på straffrättens och straffprocessrättens område. Av detta skäl har de nordiska justitieministrarna tillsatt en utredning om behovet av och förutsättningarna för ett närmare samarbete mellan ländernas polis- och åklagarmyndigheter när det gäller att utreda och lagföra brott. Utredningens slutsatser kommer att föreligga under 2008. Under det svenska ordförandeskapet kommer utredningens rapport att följas upp.

Nordisk polis bör kunna samverka även i andra syften än att utreda brott. Särskilt i gränsbygder kan möjligheten att samtjänstgöra med polispersonal från ett annat nordiskt land vara ett sätt att lättare förebygga och upptäcka brott. Sverige vill under sitt ordförandeskap ta initiativ till att frågan utreds.

De nordiska länderna har i en internationell jämförelse i många avseenden kommit långt när det gäller att skapa jämlikhet och delaktighet i samhället för personer med funktionshinder. Mycket arbete kvarstår dock. Sverige vill under sitt ordförandeskap förstärka den nordiska koordineringen mellan centrala, nationella organ och aktörer inom det handikappolitiska området. I arbetet med att förhindra utanförskap är det viktigt att de funktionshindrades situation på arbetsmarknaden uppmärksammas.

ATT GÖRA UNDER 2008

- Genomföra en konferens om arktiska frågor, bland annat i ett EU-perspektiv
- Besluta om nytt arktiskt samarbetsprogram för åren 2009–2012
- Ta fram en strategi för hur de nordiska länderna kan stärka sin position i och sitt samarbete med de internationella finansiella institutioner som verkar i Östersjöregionen
- Fatta beslut om ny strategi för Nordiska ministerrådets samarbete med Estland, Lettland och Litauen respektive Ryssland
- Fatta beslut om inriktningen på den framtida verksamheten vid Nordiska ministerrådets kontor i Estland, Lettland, Litauen och Ryssland
- I samarbete med Europarådet arrangera två seminarier på temat barns delaktighet och inflytande i samhället samt våld och andra övergrepp mot barn. Seminarierna är ett led i att ta fram ett nytt Europarådsprogram om barns rättigheter
- Anordna en konferens i samarbete med Europarådet, där handlingsplaner och mål med handikappolitiken diskuteras med utgångspunkt i FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionshinder
- Erfarenhetsutbyte/konferens kring organiserandet av effektiva arbetsmarknads- och välfärdsförvaltningar
- Ordna utbildning i jämställdhetsintegrering för ordförandena i de olika ämbetsmannakommittéerna och Nordiska ministerrådets sekretariat
- Utveckla Nordiska ministerrådets samarbete med de regionala organisationerna CBSS, Barentsrådet och Arktiska rådet

Foto omslag: © Moodboard (utsida), Per-Erik Adamsson/Greatshots (insida).

S. 6: Frederic Cirou/PhotoAlto; s. 9, 12: Ingram; s. 16: Copyright/foto Johan Ylitalo/Image Bank Sweden;
s. 20: Copyright/foto Theresia Parsby /Image Bank Sweden; s. 24: Copyright Rubberball; s. 28: okänd.